

Locuini'a Redactorului:

si
Cacelar'i'a Redactiunii:e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dintii ngulari ai „Federatiunii“
Articli tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Pretiu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 3/15 iunie 1868.

Dupa unu anu anu, si trei lune si mai bine, de guvernare constitutiunale liberale, unguresca, care promitea ceriulu si pamentulu, ai potè asepta cu dreptu cuventu, ca poporele scapate de cat-nele absolutismului si asiediate sub unu guvern atâtu de fericiu! sè vina a constata unu progresu evidentu in tote; inaintare in cultura, usiorare in sarcine, aventu in bunastarea materiale si in tote binecventârile libertâti si vietiei constitutiunale. Inse, amara insielatiune! in locu de libertate constitutiunale: absolutismu, in locu de imbunatatirea starei materiale: sapa de lemmu, in locu de miciorarea greutâtiloru: inmultirea si crescerea acestora, in locu de progresu: regresu in tote. Eca acî, in câte-va trasure, rezultatulu multu laudatei guvernâri constitutiunale unguresci, am potè dice preste totu, fatia cu toti locuitorii tierelor de sub asie numit'a corona a s. Stefanu, dar' o dicemu numai fatia cu natiunea nostra, a cârei nondreptatire intrece pre tote celelalte. Prescindendu, câ la croirea sortii nostre, natiunea romana s'a consideratu ca si candu nici n'ar' esiste, abstragandu de la ace'a, câ sub masc'a constitutiunalismului, in inodatur'a de statu in care traimu, se trateza asta-di despre sortea natiuniloru si tierelor dupa bunulu placu alu aliatiloru de la putere, — sè vedemu, dora vomu potè aflà aiurea, celu putienu, urme de constitutiunismu, dora vomu potè constata, in favorulu natiunei nostre, aiurea ce-va diferentia intre asta-di si inainte de ast'a cu 7 sèu cu 20 de ani.

Sèncepemu de la libertatea individuale. Fratii magiari ne-au absolvatu de a mai ilustra si noi starea acestei libertâti in Ungari'a si celelalte tiere de sub domniea unguresca; diurnalele unguresci si interpelârile facute de deputati unguari in dieta au demustratu lumeci, pana la ce gradu alu desvoltarci a ajunsu libertatea individuale si in legatura cu acèst'a dreptulu de asociare sub constitutiunismulu ungurescu. Sè mergemu mai departe, sè alergâmu prin cutare comitatu romanescu. Oficiali de susu pana diosu: unguari, cari si-batu jocu de limb'a romanescu, de care propriaminte in constitutiunismulu de fatia nice n'au lipsa, câ-ci nice cutare documentu vechiu romanescu aclusu la cutare cerere sèu cercare nu se primesce. Dacase mai afla pre unde-va câte unu notariu comunale romanu, se afla indata destule preteste pentru a-lu — departa, si are a se tienè fericiu dacu, pentru cutare fapta, care altui-a — ne'ntinat'u cu peccatulu de a fi romanu — i s'ar' ascrie de meritu, nu este tramisu in puscaria. Ba constitutiunismulu ungurescu merge atâtu de departe, organele guvernului liberalu suntu atâtu de fideli intru esecutarea porunciloru nu scimu cui, in câtu dacu unu notariu romanu d'in cauza de morbu cere concediu pre câte-va d'ile, acel'a i se acorda numai dacu acelu notariu va petrece acolo, unde poruncesce domnulu vicispanu constitutiunale! (Vedi mai la vale casulu notariului Philimonu). Ori cum vomu luà lucrulu si ori câtu vomu cercà, pre langa tota bunavointi'a nostra noi nu potemu aflà intre absolutismulu nemtiescu si constitutiunismulu ungurescu alta diferentia, de câtu, in casulu celu mai bunu atât'a, câ totu ce a fostu atuncinemtiescu este acum ungurescu. Câ-ci numai nu stâ constitutiunismulu in ace'a, ca sè aibi 20 de ministri in locu de 10, sè platesci 3 fl. dare in locu de 2, sè aibi una dieta, care se invertca una masina dupa voi'a acelor'a cari nu respecta alte interese de câtu cele a le impleri vanitateri loru? Dora numai nu vei dicea câ traesci in vietia constitutiunale, unde majoritatea poporeloru, unde in specie una natiune de trei milioane se neconsidera totalminte in favorulu unei fractiuni ajunse la putere?! Si totu-si, minunea mi-

nuniloru, guvernamentalii, foiele platite, unu lingâu de la „Esti Lap“ se mira câ pretendemu drepturile natiunei nostre, ba ne intreba câ cum si vorbimu noi de drepturi de a le nostre, câ-ci totu strigâmu câ n'ave-mu, dara fiindcâ vorbimu de ele, se vede totu-si câ avemu drepturi — asculta acolo! intieptiune unguresca! Dar' dieu, avemu drepturi ca si voi, câ-ci drepturile natiuniloru nu se impartiescu d'in pomana unguresca, ele suntu proprie a le natiuniloru, neprescriptibile si nu potu peri de câtu de odata cu acele natiuni, ele potu fi inse usurpate, si acî este totu necasulu, dle Urhâzy sèu care ati scrisu acea minune in „Esti Lap.“ Nu cersîmu noi drepturi de la voi, pretendemu numai sè ni se recunosca ace'a ce ni se denega cu forti'a, pretendemu totu ace'a ce pretindetî voi ca natiune, si pana candu nu ni se va recunosce, ace'a, ce trebue sè ni se recunosca, nu va fi pace in tiera. In dar' ve veti bate capulu, a trecutu tempulu usurpâriloru, asta-di nu se mai lasa nice una natiune s'o porte toti trasi — impinsii de nasu. Caus'a nostra va triumfâ in butulu tuturoru opintiriloru vostre malitiose, si fruptele cerbicieii vostre le veti gustâ numai voi.

Una scire electrica ne incunoscintieza demisiunarea ministeriului Bratianu si incredintiarca lui Costaforu si Plaginu cu formarea noului cabinetu. Si pana ce vomu trage informatiuni mai de aproape constatâmu cu dorere nemultiemirea, ce o simtîmu pentru neconstantia fratiloru nostri de d'in colo.

Caus'a asasinarei principelui Mihailu inca nu e cunoscuta. Se crede totu-si câ d'in motive politice s'a comis acestu crima infricosiatu. Cercetarea se urmeza cu cea mai mare rigore. Ministrulu de resbelu au adresatu câtra armata una procliamatiune in care areta de urmatoriu in tronul pre nepotulu principelui asasinatu: Milanu Obrenovicu, carele abiè e de 13 ani. Se asepta mu votulu scupcinei (dietei) care se va intrunî pre 2 iuliu a. c.

Pest'a, 10 iunie 1868.

Nu e lucru necunoscutu, câ in un'a d'in siedintiele trecute ale dietei de aici, am fostu facutu o interpelatiune pentru abuserile ce se facu cu celu mai delicatu si celu mai discretionabilu secretu alu epistoleloru. — Se scie si responsulu ministeriului respectivu; respunsu ce tota lumea pote vedè, câ nu pote fi indestulterioriu; pentru câ pre candu dlu ministru a dîsu, câ nu scie de astu felu de abuseri, dar' va cercetâ lucrulu, nu a dîsu câ este aplicatu a emite ordinatiune ca abuserile sè incete.

Dar' nu vreu sè me ocupu de responsulu dlu ministru, ocupe-se escelint'a sa, si acei-a cari i-au aplaudatu respunsulu, si câroru, fiindu fêtulu loru, singuru e respundietoriu!

Vreu numai a face cunoscutu onoratulu publicu cetitoriu, cumu diurnalele magiare mai tote fâra distingere de colore impingu si tragu acea interpelatiune, fiesce care dupa cumu i vine mai bine la socotela, si fiesce care dupa puterea stomacului sèu, precumu pote mai multu sèu mai pucinu sè consume d'in pilulele amare ale receptului medicalu.

Se insemnâmu inainte de tote, câ nici unu diurnalu magiaru n'a reprodustu motivele, pe cari amu basatu interpelatiunea; neci unu diurnalu magiaru n'a publicatu cuventarea, in care amu motivatu cu fapte a mana interpelatiunea mea. — De altuminterea acèst'a e manier'a loru, maniera de seductiune. Scimu d'in trecutu, câ aceste diurnale n'a publicatu nici o cuventare a deputatoru romanu ori de alta natiune, cari cuventâri nu le-a venitu la socotela loru; ci a publicatu numai respunsurile sofisticate ale contrariloru acoloru deputati; celu mai bunu metodu de a-si acoperi slabitiunile, si de a tienè in rateciro pe publiculu loru cetitoriu.

Bine; dacu cugeta diurnalele magiare, câ acèst'a e calea luminarei si capacitarci reciproce — apoi placa-le, merga pe acèsta cale; noi nu li vomu stâ in contra, pentru câ si vrendu, nu li-amu potè, dar' celu pucinu unu simtiu de compatimare nu ne voru potè refusa.

Diurnalulu magiaru „Pesti Hirnök“ d'in 6 iunie a. c. intr'o corespondintia particulare d'in Pest'a 4 iunie a. c. tracteza in specie de interpelatiunea mea de sub cestiune.

Si ce dice acestu corespondinte? Dice câ „Romanii

d'in ce in ce se areta in fatia mai placutasi mai placuta; dovedesce acèst'a, malitios'a interpelatiune a lui Borlea, in siedintia d'in 4 iunie.“

Va sè dice o interpelatiune basata pe fapte e malitiosa in ochii dumniiloru. Si pentru ce? Pentru câ spuneti-o dreptu, adeverulu ve dore si ve siede bine a-lu botezâ de malitiosu, câ-ci asià sunteti invetiati; era romanii, ati voi, sè arete fatia placuta, sè taca si sè taca, sè suferè si sè suferè in perpetuum.

„A interpelâ pe guvernulu magiaru responsabilu si constitutiunale in modu atâtu de tendentiosu si vatematoriu, este in contra cuventintiei parlamentari. Totu casulu tienendu-se de sfer'a administrativa, dlu Borlea ar' fi trebuitu ca acolo sè merga mai antâiu, si numai dacu acolo nu i-ar' fi potutu servi cu desluciri indestulitorie, atunci sè fia bufnitu interpelatiunea sa contra ministeriulu in dieta“ — dice corespondintele lui „Pesti Hirnök.“

Sè-mi ierte dlu corespondinte dacu i voiu spune, câ n'amu sè inveti de la dumniului, ce este cuventintia parlamentare: mai multu ar' avè sè inveti dumniului ce este cuventintia diurnalistica si sociale, dupa-ce nu credu sè cunosca cuventintia parlamentaria; era tendentiositatea si vatemarea este o calitate eminenta a domniei sale, proba intregulu sèu articlu. Dar' fiesce ministeriulu e responsabilu, o constitutiunale, si a-lu interpelâ pentru abuseri in fapta, nu pote fi de câtu vatematoriu si tendentiosu — asià argumenteaza in logic'a sa nerresponsabilulu corespondinte d'in „Pesti Hirnök.“

„Sè fii cerutu desluciri pe cale privata.“ Pricepu, forte pricepu. Te cunoscu puulu intunerecului. — Ve feriti de publicitate; voiti incusitiuni secrete. Si apoi ce s'ar' fi ajunsu cu cererea desluciri private? Aceea ce amu ajunsu si cu interpelatiunea. — Câ vomu face, câ vomu cercetâ câ, câ si nu sciu inca câte câ; dar' in fine, câ acèst'a s'ar' incalci astu felu in câtu neci dlu corespondinte n'ar' pricepe nemica d'in elu, si in urma ar' fi rezultatulu nimica, precum va resultâ si dupa interpelatiune; pentru câ cunoscemu cum se facu astu-felu de cercetâri. — Cu interpelatiunea celu putienu amu constatatu unu reu, ce s'a intemplatu nu numai mie, ci si altoru mai multi, si s'a intemplatu sub laudatulu guvernulu responsabilu si constitutiunale.

Corespondintele dice mai departe: „câ epistolele au potutu fi reu sigilate, sèu copert'a a potutu, fi reu.“ Eca o apucatura incusitiunale, pare câ chiar' dlu corespondinte singuru are se facea incusitiunea, atâtu de bine se precepe la apucaturi, ce ducu la resultatulu de a descoperi, ci de a acoperi fapta. — Dar' n'amu pusu epistol'a pe mes'a casei asià cum amu primit'o de la posta, n'a veditu toti câti au voitu, câ ace'a epistola a avutu si coperta buna si a fostu si bine sigilata, si câ chiaru pe langa sigilulu trimitiatoriu, chart'a a fostu rupta de mana omenesca — câ d'in intemplantu astu-felu nu s'a potutu rupe — unde a fostu copert'a lacerata in altu locu? Cum a potutu fi reu, sèu epistol'a rêu sigilata?

„Pote continua corespondintele — Dlu Borlea numa cu astu-felu de omeni stâ in corespondintia, cari nu suntu inca dedati la scrierea de epistole, si inca si mai putienu dedati la copertarea si sigilarea loru.“

„Mi-ar' place a potè presupune, câ dlu corespondinte glumesc; dar' vedu câ in malitia e pre seriosu, altumintere nu l'asiu potè crede capabilu de a afirmâ aceea, despre ce si d'insulu ar' trebui sè rida, si in adeveru ar' si ride, candu i-o ar' spune altulu. Sè scie inse, dacu nu o a sciutu pana acum, câ io servescu ca oficialu de ani 18, si câ acel'a, de la care mi-a venitu epistol'a de subu cestiune a servitu asemene ca oficialu ani peste 20, si atâtu io câtu si acestu-a amu manipulat si bani oficiali, tramitendu-i de la unu oficiu la altulu sèu la privati si asià a trebuitu si trebue sè fimu bine dedati atâtu cu scrierea corespondintiloru, câtu si cu copertarea si sigilarea loru.

Si afirmarea de mai susu a corespondintelui inventiosu si malitiosu inca e o eclatante apucatura, pentru ca cercetarea sè nu duca la adeverat'a descoperire a faptului.

„Câ violarea epistolei nu s'a facutu prin vre-o politia secreta, se vede si de acolo, câ oficiulu postale fâra necio genare si-a pusu pe ea stampiliulu oficiosu; si atâta ar' potè vedè ori cine câ dacu cabinetulu negru ar' amblâ de bratiu cu parlamentarismulu, si epistolele ar' trece prin censura politiale,

prinde vatemări personali a comit. supremu, a juri cercealu si a postului presedinte alu comisiunii de votisare. Rogarea acc'a, dupa cum s'au d'isu fostu data in iuniu 1867 si numai in lun'a maiu in an. curinte pre timpul lucrului, pre timpul lu mai folositu la economi'a rurala fusera chiamati menii la ascultare criminale prin renumitulu incuira-ri de la Pecic'a, carele prin inchiderile facute au scigatu testimoniu intregu despre rar'a desteritate a potè dresà o turma de chinezi séu otentoti, ér' candu de a guvernà pre unu poporu blandu, cu cunoscutia de sine, cum e romanulu.

Totu la terorizarea acésta contribu si diet'a carea ordinà incasarea speselor de 252 fl. la caletoriei si diurnelor famosului domnu Véghsö, care ordinatiune abià ajunse la statutu, pana ce sé si tramise prin cercu spre a se d'adu de la alegatorii cari subscrisesa protestulu. Alte cause stau cu anii, altele, ce le vinu bine la celu le implinescu indata, altele le reserveza pen-ru casuni bine nimerite, — si tote aceste-a se facu desutulu patriotismului, sub paliulu dualismului sub masc'a fratietatii.

Totu in Pecic'a, in anulu Domnului 1868. si alu de alu oarmuirii dualistice, s'au intemplantu, câ vi-omitatele primariu (magiaru) sub nr. 414 presied. au datu concediu de siese septemane domnului N. Timoniu notariului primariu d'in Pecic'a si cu acea presiune prea constitutiunala: câ „daca numitulu va sustienè in Aradu pe tempulu concediului, nu aci el'a i se va retrage indata” asemene: „câ in d'elarii notariala sé nu remana, sé nu fungheze, ca privatu, neci ca incredintu Nicolae Christia-ri, ca acél'a sé fie prin pctorele cercuealu inde-ntatu totalminte de la atare functiune in cas'a co-ronala.”

Al'ta s'au datu totu atunci cu demandare: câ d'arii comunali sé nu se departeze d'in comuna neci 24 ore fâra scirea szolgabiroului.

Scimu cu totii, câ comunele au dreptu a si ale-rotarii séi in tempu constitutiunala cu votu liberu si comitete legali; daca comunitatea si-alege si pla-rotarii séi d'ins'a e chiamata a p'inde respun-der de la acesti-a, si dregatoriele administrative nu neci unu amestecu in afacerile, ce se tienu strinsu comunitati si de suer'a acestor'a — dar, se vede tote, câ dualistii voiescu a se estinde chiaru si a dispune peste cauzele cele mai merunte si ne-remate, asià câtu e temere câ in viitoriu va tra-ge chiaru si pentru cuinele romaniloru spaisetlele le va aflà de lips'a camerariulu si bucatariulu

Y.

Transilvani'a. Petitiune

*Memoriale Maiestatii Sale ces. reg. apostolice in 31 de-
cembrie 1866 pentru susținerea și apărarea autonomiei
prințipatului Transilvaniei, redeschiderea die-
ții și continuarea lucrărilor ei. Insocita de 37 plenipo-
tentiile cu 1493 subscripțiuni.*

Statute cesaro-regesca, Pregratiose Imperate și Domne!
(Vedi nr. tr.)

Transilvani'a sufere mai alesu pentru cerbic'a si partite mici, care inca totu se mai inganfa cu rogativele sale natiunale. Acésta partita imbui-rea de ambitiune falsa a fostu in timpul trecutu scurdata cu totulu prin favorâri neumerate, cu e fusese incarcata si a fostu intarita prea peste s'ura intratec'a sa parere, ca si cum ea ar fi unic'a opta a tronului si singura capace de a guvernà. Cu multiamita penrru tote acelea bunetâti ea intre-ri opusetiunea nu atâtu de vreunu principiu, de ce au fostu totudeuna si preste totu, ci mai virtosu presiune sistematica.

Acea seria forte importanta de unspredece pro-phetii regesci, pe care Maiestatea Vostra ati bi-licale annuncià prin cuventulu Vostru de tronu in iuliu 1863. apoi atâtu pe acelea, câtu si mai d'uror alte câte-va a face sé se asterna dietei in d'apte, sunt alese in adeveru cu mare intieptiune aspirate de adeverat'a amore a parintelui patriei. Cu temeiri greu cumpenitorie, d'in care se pote cheià, cumca nu numai romanii si sasii, ci si par-rea mai mare a poporului magiaro-secuiescu si-ceptà fericirea sa de la codificarea si punerea in lu-rea a celorlu legi; chiaru si repetit'a participare a guriloru si a secuiloru la alegerile d'in an. 1863/4 carece acésta afirmare.

Intr'aceea d'in o mare disgratia tote acestea au d'uitu sé se intemple cu totulu altmintrea. Progra-ri asiè numite partite a baronului Niculea Veselè-cunoscuta de ani treidieci, suna intre altele: A regimului atâtu in bine câtu si in reu opusetiune sistematica, pentru ca in diet'a transilvana nici odata nu se pota infintia vre-o lege salutara. De la an. 1864 incoce acestu scopu fu gonitu in tote dietele transilvane cu o constantia fâra esemplu si in partea mai mare fu si ajunsu. Acea partita voisce a con-

stringe prin acésta pe regimu, ca fusiunea Transil- vaniei cu Ungari'a sé o conceda, ba tocma sé o pro-voce elu insu-si; éra neintemplantu-se acésta, atunci s'ar' ajunge de siguru incai cela-laltu scopu, câ adeca ar' potè infatiosià pe regimu ca ostilu asupr'a tieriei, ceea ce in adeveru de câte-va ori i-a si succesu. In acestu modu tier'a in totu decursulu vecului alu 19-lea fu retienuta de la orice progresu, ca si unu Bri-areu ferecatu in lantiuri.

Cu ochii lacrematori se roga preaumilitu sub- semnatii si comitentii loru, ca Maiestatea Vostra sé scapati marele Principatu alu Transilvaniei d'in to- tal'a decadintia. Calea câtra liberarea tieriei si a ce-loru doue milioane ai séi se pote deschide dupa prea umilit'a parere a subscriloru numai prin preanalt'a sanctionare a legii electorale d'in anulu 1864 si prin conchiamarea unei diete noue pe temeulu acelei-a.

Transilvani'a nu pote asteptà, ea inse nici câ are trebuintia de asteptare. Referintiele sale câtra coron'a unghuresca nu mai receru alta regulare, ace-lea sunt regulate de multu prin legile fundamentale restatorite prin nalt'a diploma d'in 20. octobre 1860. Éra Transilvani'a apucase a-si regulà si referintiele sale câtra monarchia. Acésta tiera a Maiestatii Vostre, cea mai importanta d'in tote câtra resaritu, acésta fortaretia naturala a imperiului are trebuintia impe- ratiua de restaurare in lantulu séu, éra acestu scopu inaltu se pote ajunge numai prin redeschide-rea activitatii sale in legislatiune intre mediunle proprii sale autonomie statorite prin legile funda-mentale.

Activitatea dietei transilvane nu ar' fi in stare de a impedeçà intru nimicu acea „invoire libera“ prevediuta in preanalt'a patenta d'in 20. sept. 1865 cu privire la „pertractarea comuna a celorlu mai nalte probleme de statu.“ Ide'a fundamentala respicata in preanalt'a diploma d'in 20. octobre si care in 20. septembrie 1865. fù prochiama d'in nou si cu soleni- tate de pre augustulu tronulu alu Maiestatii Vostre, sub nici o impregiurare nu pote fi alterata prin o dieta transilvana. Éra decum-va in legea des pre representatiunea imperiului s'ar propune vre-o modificatiune, care „s'ar potè incape cu stabi- litatea, unitatea si cu pusetiunea suverana a imperiu- lui“, apoi pentru unu casu fericitu, precum ar fi ace- st'a, Maiestatea Vostra ati binevoitu a Ve rezervà, ca „resultatele pertractârilor sé le propuneti represen- tantiloru legali ai celorlalte regate si tieri, pentru ca sé primiti si sé apretiatu votulu loru totu asiè de ponderosu.“ Deci indata ce supunemu, cumca mar- cele Principatu alu Transilvaniei nu pote fi sacrificu la acea „invoiera libera“, adica acésta tiera nu pote fi despoiata de autonomi'a sa statorita toema in urmarea liberelor sale invoicele d'in anii 1692, 1722 si 1744 si in prea naltulu cuventu de tronulu d'in 1. inliu 1863 confirmata d'in nou, apoi suntemu in dreptu a si sperà, cumca resultatele pertractâriloru se voru propune si reprezentantiloru acestui mare Principatu alu Transilvaniei, precum s'a intemplantu acésta cu celelalte acte de statu mai anume in anii 1744 si 1863.

Intr'aceea dupa tote semnele câte se areta, acea invoire ferbinte dorita se va mai amanà multu, pen- tru câ asiè numit'a cestiune unghuresca stâ asta-di tocma pe punctulu, unde stetese ea in aprile 1861. Deci pana una alta diet'a transilvana ar' potè reapuçà firulu activitatii legislative tocma acolo, unde acél'a- s'a curmatu in 1 septembrie 1865 intr'unu modu sur- prindietoriu. D'in 11 proiepte de lege de la a. 1863 au mai remasu inca siette neterminate, si proieptulu de lege substernutu in anulu 1864 „pentru folosirea celorlu trei limbe ale tieriei in afacerile publice ofi- ciale“ mai astepta dupa prea nalt'a efeptuire, pre candu intr'aceea limb'a romanescă in restimpu de unu anu fù respinsa mai de totu d'in afacerile oficiale.

In ce stare se va fi aflandu asta-di justiti'a si administratiunea in marele Principatu alu Transilva- niei, s'ar potè cunosce d'in susu insemnat'a activitate a desu memoratei opusetiuni.

Planulu adeca este proieptatu de multu, dupa care locitorii transilvani se ajunga acolo, in câtu se li se uresea d'in sufletu de propri'a justitia si guber- nare si sé fia constrinsi inca si in modulu acest'a ca sé-si caute scaparea loru in Ungari'a. Nenumerate sunt pedeele, cari se arunca in calea unei justitie ra- pede si a unei administratiuni prosperatorie.

Dupa ce administratiunea municipale se afla pana acum in partea cea mai mare in manile partiei fe-udale, asiè anume clas'a cea mai numerosa a locuito- riloru este constrinsa a-si cautà la adersarii séi poli- tici realizarea drepturiloru sale, p'cedietorie atâtu d'in referintiele urbariale desfiintiate prin lege; câtu si d'in legile statorite si sanctionate de Maiesta- tea Vostra cu tota solenitatea, privitorie la libertatea politica si natiunala; apoi este forte bine cunoscutu, câ ace'a partita nu vre a sei nimicu de acelea legi.

O parte insemnata a greumintelor (napastui- riloru) resulta inca si d'in câte-va legi câtu defeptuo- se, câtu ecivoce, a caroru intregire si interpretare

Maiestatea Vostra o ati dispusu in parte tocma si prin prea gratios'a trimitere de propusetiuni regesci.

D'in acestea si alte asemenea impregiurâri se mai pote esplicà inca si acelu unicu fenomenu in tota Europ'a, câ in d'ilele nostre multe comune satesci d'in comitate se lipsescu de drepturile avate, simplu nu- mai pe cale administrativa si de acelea drepturi ale loru regale, in a caroru folosintia acésta-si fusese- ra aperate atâtu prin guvernulu civilu si militarulu de 12 ani, câtu si prin sistem'a gubernementala ce a esistatu pana la a. 1865.

O alta nedreptate adencu simfita stâ intru aceea, câ comunele satesci nici pana in diu'a de asta-di nu- si luara competintiele loru d'in paduri, competintie statorite prin prea'nalt'a patenta d'in a. 1854 si care a intratu intre obiectele urbariale despagubite prin statu. Cunoscutu este, cum câ atâtu napastuirile, câte se reducu la acele competintie, câtu si certele d'in caus'a ereditatii secuiesci si cele escate d'in rescum- perarea prestatiuniloru (robotelor, taeselor) care se potu rescumperà, pe la noi sunt inferate cu uritiu- sulu nume de comunismu, éra acésta se face in ma- ni'a unoru legi, cari vorbescu chiaru si respicatu, cum si dupace pentru acelea prestatiuni s'au platitu su- mele de despagubire urbariala.

Causele de julecata pe la mai multe tribunale de instantia prima, in parte tocma si la tabl'a rege- sca, sunt tractate cu multa nepasare, ba ce e mai multu, câ in multe casuri se denega sub preteste di- ferite chiaru si escutiunea sentintieloru intrate in potere de dreptu, éra prin acésta partitele, cari-si cauta dreptulu loru, sunt a luse la desperatiune, consciintia de dreptu e sguduita, pietatea câtra legi miciorata, ereditulu publicu alteratu.

Numerosele esemple, prin cari acestea aretâri se potu alevèri si cari in casu de necesitate s'ar' potè enumerà, se retacu aici numai d'in caus'a, ca inima cea parintesca a Maiestatii Vostre sé fia crutiata de o dorere si mai mare.

Deci dupa ce preaumilitu subsemnatii si comi- tentii loru credu, cumca ei atâtu prea plecat'a loru ru- gaminte sunatoria pentru respingerea articolului de unione d'in a. 1848 si sustinerea autonomiei marelui Principatu alu Transilvaniei, câtu si cecalata prin carea se cere prea gratios'a sanctionare a legii ele- ctorale substernute in an. 1864 si redeschiderea die- tei, le-au proptitu cu temeiri scose d'in legi si d'in starea tieriei, cum si tare convinsi, cumca prea gra- tios'a acordare a rogaminiloru nostre va corespunde in lini'a prima intereselor coronei, pusctiunii suve- rane a imperiului, augustelor si parintesciloru sco- puri ale Maiestatii Vostre, apoi totu odata si prosp- eritatii marelui Principatu alu Transilvaniei, precum si bineintieselor interese si libertati legale ale lo- citoriloru séi, incheiâmu cererea nostra substernuta in veneratiune omagiala cu ferbinta rugatiune câtra Creatorulu universului pentru inelung'a si glorios'a viet'a a Maiestatii Vostre si augustei Vostre dinastie.

Ai Maiestatii Vostre

supusi prea umiliti

Georgie Baritiu m. p., Dr. Ioanu Ratiu m. p.
Brasiovu si Turda in 31 octobre 1866.

Bucuresci, 24 maiu 1868.

UNU ECHO

la Pronunciamentulu d'in Campulu libertatii.

Este in Transilvani'a, pe anghiulu formatu de ambele Tirnave la imbinarea loru, unu locu neinse- mnatu in aparintia, inse gloriosu si de mare impor- tantia pentru suvenirile sale cele maretie si binecu- ventate. De acolo s'a aultu primulu glasu alu rein- viarei natiunale; si de acolo mai tardiu si-luà sboru geniulu libertatii romane. Acolo la 3/15 Maiu 1848, cea mai frumoasa dâ d'in viet'a Romaniloru de peste Carpati, alesii si poporulu romanu, in ceea mai gran- dioasa adunare de poporu ce s'a vediutu vre odata a ruptu si a inormeatu pentru totu deun'a jugulu seculariu alu servituti, si inaintea lui Dumnezeu si a lumci a decretu lu libertatea sa; si apoi acestu santu decretu fa intaritu cu juramentu si l'au sigilatu cu sangele a 40,000 de martiri alesi, ca sé fia eternu. D'ile de dofiu au trecut inca de atunci peste natiu- nea romana. Vijeli'a si ventulu tiraniei au ruptu mai de totu flamura ce se inaltia-se pe campulu libertatii. Romanii inse nu inceteza a-si tienè ochii atintiti in- tr'acolo. — Asta-di Transilvani'a este éra-si data ar- bitrariulu si crudinei, este éra-si insultata si pal- muita. — Aibi cragiuru si credintia in Domnedieu, o tiera martira; fii tei inca traescu!

Romanii de peste munti, cari a-ti serbatu sant'a dâ a Libertatii, ve salutâmu, si unimu votulu si urâ- rile nostre cu ale vostre!

Romani de la Campulu Libertatii, vocea vostra ne-a facutu sé tresarimu de bucuria si de sperantia. Ea este cu atâtu mai petrundietoria cu câtu este mai inadusita; precum riulu candu intelnescu stavile si- maresce fortiele sale, si candu le-a maritu de ajunsu, atunci frange stavilele si curge inainte. Calea dreptâ- tiu este adeseori spinosa si baricadata; da, ca este ade-

se-ori plina de sange; daru acést'a este calea mantui-rei, calea fericirii si a gloriei. Fii ai dreptatii si liber-tatii, inainte pe acést'a cale!

Mai multi juni Romani

ROMANIA.

Adunarea in sedint'a de la 7 iunuiu a desbatutu si votatu 11 articli d'in concediunea Strusberg. In siedin-ti'a de la 2 iuniu asemene a desbatutu si votatu cei-lalti articli si, pându-se la votu prin apelu nominal in totale amendou concediunile d'odata, adeca aceea a dloru Offenheim si Strusberg s'au primitu cu 79 voturi pentru, 23 contr'a si 5 abtienti.

Aceste concediuni sunt serioase; totulu ne face a crede că, amendou voru incepe indata lucrările lor si ca de adi in trei ani liniile cele mari voru fi sfersite, si d'aceea acestu actu, facutu de guvernulu si de Adunarea aptuale, este unulu d'in cele mai binefacatoric, pentru care, de adi in cinci ani, voru fi si voru remanē pentru totu-de-una binecumentati de cătra natiune.

Acést'a Adunare va avē in dfilele aceste inca o ocaziune pentru a-si atrage binecumentările natiunii; acést'a ocaziune i-a oferitu-o doue cereri de concesiune ce i s'au facutu, un'a d'o compania englesă pentru plutirea pe Dunare si alte riuri ale tieriei, cu vapore suptu pavilionulu romanu, si alt'a pentru plu-tirea cu slepuri si vapore pe Oltu, totu suptu drapelulu romanu si ceruta de o asociatiune romana.

Legea cea mai natiunale, legea armării, dupa ce fū amendata, apoi ea nu potū dobendī in Senatu de cătu unu votu, unu singuru votu in favorea ei, 27 de bile in contra 26. — Ci pentru ce? Nu este buna acést'a lege! Daru ea a fostu desbatuta si vota-tata de Camer'a Statului si multi d'in senatorii cari au respinsu-o acum, au votatu-o unii la 1863, cum d. Brailoiu, si altii la 1865, cum d. Nicolae Cretiu-le-scu. Pentru ce daru ceea ce erā bunu pana eri, de-veni rēu adi! — Ceea inse ce este si mai dorerosu, suntu cuvintele cu cari cei 26 de senatori au respin-su, prin vocea dlui Nicolae Cretiulesc, legea cea na-tiunale. Poporulu romanu, d'fsera domnialoru prin gur'a dlui Nicolae Cretiulesc, „poporulu romanu, atātu celu rurale cătu si celu urbanu, este misera-bile si iniorinte; poporulu romanu nu-si pote a-perā si nici e ser citā drepturile sale, că-ci nu are nici cunoscentia nici moralitate; poporulu romanu, repeta d. Nicolae Cretiulesc, este coruptu intr'unu gradu forte mare si nu pote scie sē si apere drepturile sale.“

Si in sfirsitu cei 26 de senatori, refusa legea, d'f-cundu prin dnu Nicolae Cretiulesc, că nu este ne-voic de armare in tier'a nostra, fiindu că n'avemu contr'a cui se ne armāmu, că-ci noi n'avemu inca existintia nostra propria asicuratā.

Amu fi crediutu, amu fi fostu sicuri, că chiaru daca d'in alte cause, si mai cu sēma d'in caus'a eco-nomie de bani, ar' fi potutu fi cine-va contr'a acestei legi, nu mai poteā fi unu singuru senatore, care se

nu fi votatu legea in urm'a ingrozitoreloru cuvinte ale dlui Nicolae Cretiulesc. Cum! Domni'a sa de-chiara, de pe inaltimea tribunii Senatului, in faci'a Europei si a natiunii sale, că in orasie si in sate, ro-manii sunt miserablii, iniorinti, corupti si imo-rali; că natiunea romana nu-si cunosce drepturile sale, că nu este in stare d'a si le aperā, si că nici nu are dreptu d'a si le aperā, „că-ci nu are existintia sa propria asicuratā,“ si 26 de Senatori, jumetate fără unulu d'in cei presinti, incuviintezā d'fsele si de-chiarările dlui Nicolae Cretiulesc! Si 32 de Senatori nu protestezā toti intrunu singuru glasu, nu ceru es-cluderea d'in Senatu a celui, care arunca tin'a cea mai infectata a supr'a natiunii sale! Ne tememu sē nu ne scape o strigare care sē pota pana la ore care puntu sē respunda dlui N. Cretiulesc si d'aceea la-samu pentru adi pen'a, marginindu-ne a d'fse natiu-nii romane: éca ce credu 26 de Senatori de tine! marginindu-ne a d'fse celoru 5, 6 alegatori d'in cate-dral'a lui Radu Negru: éca represintantele vostru!

(Estrasu d'in „Rom.“)

Noutati Straine.

SERBIA. Miscamintele de partide, cari se voru ivi cu ocaziunea alegerei principelui Serbiei, voru de-schide poteriloru europete unu campu largu pentru a conturbā lenisecea interna si contielegerea sub pre-estulu, carele lu au, in intielesulu tratatelor, ca po-teri garanti Si intr' adeveru precum se pote ceti in unu telegramu d'in Vien'a, guvernulu Tur-ciei a si provocatu pre poterile garanti, ca sē faca dispusetiunile necesarie pentru Suplerea tronului serbescu. „Poterile garanti“ nu voru asteptā de si-guru lungu tempu, pentru a se infatșiā pre aren'a luptei si pentru a exploatā in interesulu loru egois-ticu cele mai sacre interese a le unni poporu liberu. In ministeriulu imperiale de resbelu lucrā nentre-ruptu, pentru ca sē pota fi gat'a la ori-ce evineminte, temendu-se că la Dunarea infer. voru erumpe turbu-rări, si cu privire la acést'a eventualitate voiescu a tramite unu corpu de militia la fruntariile serbesci. In momentul de fatia tote sunt liniscite in Serbi'a, inse in Vien'a se sente totu-si „mirosulu“ de turbu-rare. Este unu lucru vechiu, că inclinatiunea de amestecu s'a indatenatu a se manifestā totu-de-un'a in „mirosulu turburārilor.“ Austria nu voiescu inse nece in unu pretiu ca sē proceda ca provocatoria; ast'a e ce Austria anuncia, celu pufinu de unu anu incoce, lumei intregē. Ei bine, lumea cu multu mai intielepta, decātu sē dee crediementu vorbeloru.

Sciri electrice.

Vien'a, 13 iuniu. Austria si poterile apusene sunt de parerea, că in Serbi'a numai unu indigenu pote fi alesu principe.

Belgradu, 13 iuniu. Una prochiatiune a ministrului de resboiu incunoscentiezza armat'a ser-

besca, că dorinti'a principelui ucisu a fostu, ca potulu sēu, Milanu Obrenowits sē-i urmeze pre tr'a si provoaca armat'a sē escuteze vointi'a principelui.

Alegerile pentru scupcina sunt escrise prin uniu, conchiatiunea scupcinei pre 2 iuliu.

Belgradu, 13 iuniu. Representanti'a co-nala a prochiatu unanimu pre nepotulu prin-celui asasinatu, ca principe presuntivu in Serbi'a.

Bucuresci, 13 iuniu. Senatu a primitu tulu de neincredere in contr'a ministeriului, pe că acést'a promisese Rusiei, fără invoirea sena-tulu de doue milioane de piastri pentru materia-cetātiloru ruinate. Ministeriulu si-a datu dimisiu, principele a primitu-o si a impoteritu pre Plagu Costaforu cu formarea cabinetului.

Belgradu, 13 iuniu. Resultatulu de acum alu investigatiunei despre asasinarea prin-celui constateza o conjuratiune in favorea dinastie-rageorgevits. Asasinarii sunt: Radovanovic, Siabatiu, Rodich si Stanakovich d'in Pasianu.

Belgradu, 13 iuniu. Investigatiunea de-sce, că esprincipele Alesandru e autorulu intiele-țulu asasinārei. Representantele englesu d'in Con-stantinopolea a esprimat reginti'a condolinti'a cur-tile; asemenea a facutu si sultanulu.

Viena, 12 iuniu. Ministrulu de finantie a sternutu proiepte noue pentru dare, prin care de pamentu se va urcā cu $\frac{1}{12}$, darea claselor case cu $\frac{1}{4}$, darea de venitu cu $\frac{3}{6}$, cele doue d' mai inferioare de venitu cu $\frac{3}{10}$. Capitulu detori-ilor de statu se resolvesce, asemenea si modificarea tuteloru bancei. In comisiunea pentru controla-toriilor de statu se alegu Kaiserfeld, Zybliekier Winterstein si Skene. Se primesce conventiuna timbru cu Ungari'a. — Principiele Napoleonu a mane la la Prag'a; la Belgradu nu se duce.

Semlinu, 13 iuniu. Foi'a oficiala si dimisiu „Vidovdan“ se pronuncia pentru Obrenovits si tr'a lui Karageorgevits. Se vorbesce, că aru fi catu militia cătra Gradiste si frontari'a turcesca.

Vien'a, 13 iuniu. Principele Napoleonu a catu la Prag'a.

Parisu, 13 iuniu. „Patrie“ serie: Milanu Obrenowits, nepotulu principelui asasinatu d'in Serbi'a a plecatu eri la Belgradu, insotitu de personalitate cele mai insemnate ale coloniei serbesci.

Vien'a, 12 iuniu. Generalulu Gablenz a catu la Belgradu, ca sē asiste la immormentarea principelui.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoru:
ALESANDRU ROMANU.

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisior'a-Baziasiu.

De la Vien'a	pleca la 7 ore 45 min. dem.	si la 8 ore — min. ser'a.
„ Posionu	10 „ 24 „	10 „ 51 „
„ Neuhäusel	1 „ 23 „ diu'a,	1 „ 54 „ nōpcea
„ Pest'a	5 „ 19 „ d. m.	6 „ 31 „ deman.
„ Czegléd	7 „ 54 „	9 „ 14 „
„ Segedinu	12 „ 12 „ nōpcea,	2 „ 55 „ dup. m.
„ Temisior'a	3 „ 55 „ dem.	7 „ 47 „
„ Jansenov'a	8 „ 4 „ *)	
„ Beseric'a-Alba	8 „ 40 „	
Sosesce in Baziasiu	la 9 „ 10 „	

*) De la Temisior'a la Baziasiu comunica numai odata.

Baziasiu-Temisior'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.

De la Baziasiu	pleca la 5 ore 55 min. d. a.
„ Beseric'a-Alba	6 „ 27 „
„ Jansenov'a	7 „ 6 „
„ Temisior'a	10 „ 40 „ ser'a si la 7 ore 25 min. dem
„ Segedinu	2 „ 26 „ nōpcea, 12 „ 53 „ diu'a
„ Czegléd	6 „ 35 „ dem. 6 „ 21 „ d. a.
„ Pest'a	9 „ 55 „ „ 9 „ 30 „ ser'a
„ Neuhäusel	1 „ 52 „ diu'a 1 „ 8 „ nōpt.
„ Posionu	4 „ 48 „ d. a. 4 „ 12 „ dem.
Sosesce in Vien'a	la 6 „ 36 „ „ 6 „ — „

Jasenov'a-Oravit'a.

De la Jansenov'a	pleca la 8 ore 30 minute demaneti'a.
„ Jam	9 „ 12 „
„ Racasdia	10 „ 12 „
Sosesce in Oravit'a	la 10 „ 57 „

Oravit'a-Jasenov'a.

De la Oravit'a	pleca la 4 ore — minute dupa mediadi.
„ Racasdia	4 „ 45 „
„ Jam	5 „ 38 „
Sosesce in Jansenov'a	la 6 „ — „

Vien'a-Oradea-Mare.

De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute ser'a.
„ Pest'a	6 „ 35 „ deman.
„ Czegléd	9 „ 27 „
„ Püspök-Ladány*)	1 „ 58 „ dup. med.
Sosesce in Oradea	la 4 „ 38 „

*) Cale laterale duce la Dobritinu, unde sosesce la 3 ore dupa mediadi.

Oradea-Mare-Vien'a.

De la Oradea	pleca la 10 ore 6 minute demaneti'a
Sosesce in Püspök-Ladány*)	12 „ 48 „ diu'a
„ Czegléd	5 „ 41 „ ser'a
„ Pest'a	8 „ 37 „
„ Vien'a	6 „ — „ demaneti'a.

*) Cale laterale vine de la Dobritinu.

Vien'a-Aradu.

De la Vien'a	pleca la 6 ore — minute ser'a.
„ Pest'a	6 „ 25 „ deman.
„ Czegléd	9 „ 47 „
„ Szolnocu	11 „ 2 „
Sosesce in Aradu	la 5 „ — „ ser'a.

Aradu-Vien'a.

De la Aradu	pleca la 10 ore 15 minute demaneti'a
„ Szolnocu	4 „ 22 „ dupa mediadi.
Sosesce in Czegléd	la 5 „ 33 „
„ Pest'a	8 „ 37 „
„ Vien'a	6 „ — „ demaneti'a

Vien'a-Paris.

De la Vien'a	pleca 4 ore 30 minute ser'a.
„ Salzburg	1 „ — nōpcea.
„ Monacu	5 „ 45 deman.
„ Stuttgart	11 „ 45 „
„ Mühlacker	12 „ 55 diu'a.]
„ Carlsruhe	2 „ 10 dupa méd.
„ Strassburg	5 „ 25 „
Sosesce in Paris	la 5 „ — demaneti'a.

Paris-Vien'a.

De la Paris	pleca la 8 ore 35 minute ser'a.
„ Stassburg	8 „ 57 „ dem.
„ Carlsruhe	10 „ 40 „
„ Mühlacker	12 „ — „ diu'a.
„ Stuttgart	1 „ 20 „ dupa méd.
„ Monacu	8 „ 30 „ ser'a.
„ Salzburg	1 „ 30 „ nōpcea.
Sosesce in Vien'a	la 9 „ 30 „ deman.

Comunicatiunea postelor.

De la Oradea-Mare la Clusiu, pleca in tote dilele la 6 ore 30 minute dupa mediadi, sosesce in Clusiu la 1 ora 30 minute dupa mediadi. Cale de 19 $\frac{1}{4}$ mile, tiene 18 ore 40 minute, costa 10 fl. 92 cr.
 Clusiu la Oradea pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, sosesce in Oradea la 6 ore 40 minute demaneti'a.
 Aradu la Sibii (prin Dev'a) pleca in tote dilele, la 7 ore ser'a, sosesce in Sibii la 2 ore 15 minute nōpcea. Cale are 34 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 31 ore 15 minute, costa 20 fl. 2 cr.
 Sibii la Aradu (prin Dev'a) pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, sosesce in Aradu la 1 ora 45 min. noptea.
 Temisior'a la Sibii pleca in tote dilele la 6 ore deman. sosesce in Sibii la 1 ora 30 min. dupa mediadi. Cale de 36 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 31 ore 40 min., costa 20 fl. 44 cr.
 Sibii la Temisior'a pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, sosesce in Temisior'a la 7 ore 40 minute ser'a.
 Temisior'a la Orsiova pleca luni-a, marti-a, joi-a, si sambet'a la 6 ore demaneti'a, sosesce in Orsiova la 6 ore deman. Cale de 26 $\frac{1}{4}$ mile, tiene 24 ore, costa 14 fl. 98 cr.
 Orsiova la Temisior'a pleca dominec'a marti-a, mercuri-a si vinerie-a la 6 ore ser'a, sosesce in Temisior'a la 6 ore ser'a in diu'a urmat'ia.

De la Temisior'a la Aradu pleca in tote dilele la 6 ore dem. sosesce in A. la 11 ore 45 minute deman. Cale de 7 mile, tiene 5 ore 45 min., costa 3 fl. 8 cr.
 Aradu la Temisior'a pleca in tote dilele la 2 ore dupa mediadi, sosesce la 7 ore 45 minute deman. Cale de 21 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 18 ore 20 min., costa 12 fl. 18 cr.
 Clusiu la Sibii pleca in tote dilele la 5 ore dupa méd. sosesce la 11 ore 50 min. diu'a.
 Sibii la Brasiovu pleca in tote dilele la 5 ore dupa méd. sosesce la 7 ore 25 min. deman. Cale de 18 $\frac{1}{2}$ mile, tiene 14 ore 25 min., costa 10 fl. 36 cr.
 Brasiovu la Sibii pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, sosesce la 9 deman.
 Sibii la Muresiu-Osiorheiu pleca luni-a, marti-a, vineri-a, si sambet'a la 7 ore ser'a, sosesce la 1 ora 5 min. d. m. Cale de 19 $\frac{1}{4}$ mile, tiene 18 ore 5 min. costa 10 fl. 78 cr.
 Muresiu-Osiorheiu la Sibii pleca luni-a, marti-a, mercuri-a si sambet'a la 8 ore deman. Cale de 2 ore 35 min. noptea.